

"EDINOST"
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob štorklin, četrtek in sobotnem. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obalno izdanje stane: na jedan mesec f. 1.40, izven Avstrije f. 1.60 na tri meseca . . . 2.60 . . . 4.— na pol leta . . . 5.— . . . 8.— na vse leto . . . 10.— . . . 16.— Na naredbo brz prileglo naredilne se za jomijo azir.
Posamežne številke so dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po št. n. v Gorici po št. n. Bobino večerno izdanje v Trstu po št. n. v Gorici po št. n.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Trst — Celje.

Predvčerjanji „L'Indipendente“ se bavi z naredbo namestništva, zadovajajoče Legino šole v sv. Krištu. Namestništvo je naložilo namesto, sklicujoč se na obstoječe zakone, mestnemu magistratu kot okrajski šolski oblasti, da mora odpraviti in Legine šole one učence slovenske narodnosti, ki so prestopili tja in slov. osnovne šole in ki ne umejo italijanski. Da ta naredba ni po volji našemu „Indipendenteju“, to je seveda umetno samo ob sebi. To nas tudi ne briga ni malo, kajti tako nikdo še nismo pali, da bi svoje zahteve in svoje delovanje urejevali po želji svojih — nasprotnikov.

Povod, da se danes bavimo z izjavami „Indipendentejevimi“ o šolskem vprašanju svetokriškem, je drugi — ta namesto: da reden list zahtjuje, da bi bila omenjena namestništvena naredba utemeljena v šolskih in državnih temeljnih zakonih. Sklicuje se namesto na §. 18 državnih temeljnih zakonov, ki doloduje, da je „vsakemu državljanu na prostu voljo izobraževati se tako, kakor mu je njemu samemu ljubo in prav.“

Namestništvo se sklicuje torej na zakone, „L'Indipendente“ tudi. Kdo ima prav? Mi se nobemo baviti danes s tem vprašanjem, saj boste itak višji instancoji razsediti o tem preprič med namestništvo in našimi italijanskimi nasprtniki.

Nas zanimala za sedaj temveč okolnost, da je „L'Indipendente“ kar des noč postal oboževaljelj naših avstrijskih temeljnih zakonov. To jo nares redka prikazen, da se to rasupito glasilo naših radikalcev sklicuje na avstrijske zakone. Krividiški so to, ki se spominjajo postave le tedaj, kadar tako zahotova njih strankarska korist in korist italijanskega sploh; ki se spominjajo postave le v ta namen, da bi žejno prikrivali svoje krije, da bi pod nje okriljem zagovarjali našino italijanissijo.

Gospoda se sklicujejo na temeljne zakone, a sami kršijo iste postave dan na dan in ob vsaki priliki. Gospoda se sklicujejo na določbe zakona, glasom katere je vsakemu državljanu svobodno izobraževati se po svoji volji; pozabljajo pri tem na drugo dolodilo istega zakona, da ni smeti nikogar siliti do učenja drugih jesikov.

In sedaj vas posivljamo, o gospoda, da polohite svojo drzno roko na svoja gréna prsa, in da nam odgovorite jasno in brez ovinkov: ali ne uporabljate vi sami vsa močga sredstva terorizma, avijajo podkupovanja in nevodenosti ljudstva v ta namen, da nihče naše okoličane do učenja italijanskega jenika? Ali nam ne osnovljate italijanskih šol po naših slovenskih vasoh? Ali se ne pregrejate s tem proti duhu naših temeljnih zakonov? Čuje! Vi, ki kršite zakone dan na

dan, vi, ki teptate z nogami dolodiša §. XIX. temeljnih zakonov s ozirom na vaše sodečlane slovenske narodnosti — vi, uprav vi, nimate pravice sklicevati se na zakone!

Postava je nadi strani! — upije „L'Indipendente“ naglašajoč, da z omenjeno namestništveno naredbo se niso krile le koristi „Legine“ šole, ampak tudi najavotejše pravice — občine, kateri da je sveta dolžnost varovati svoj narodni značaj in katera ne sme dopuščati, da bi se administrativnim potom sabranjevalo občanom, poučevati se v jesiku občine.

Že zopet tiste stare fraze o narodnem značaju mestne občine tržaške. Fraze, pravimo, kajti tistega isključno italijanskega značaja“ naše občine nikjer ni. Ako odbijemo od skupnega števila prebivalcev: mestne in okolišanske Slovence; ako odbijemo renegate raznih narodnosti; ako odbijemo lepo število Nemcev, ako odbijemo odstotke drugih narodnosti in ako odbijemo slednjči italijanske podanike, ki so tu le gostje v naši gostoljubni hiši — kaj vam ostane, vprašamo še jedenkrat, kar bi bilo res tržaško in zares čisto italijansko? Računajte le, da se prepričate, kakške ste — m a j h n i!

Izvajajte se, kolikor hočete, faktum ostane vendar-le, da so Slovani tu avtohtonni prebivalci, da Trst ni bil nikdar in ne bude čisto italijansko mesto, da je Trst kot svetovnemu tržašču značaj bolj mednaroden in da je tu poštovati kot občinska jesika italijanski in slovenski. V Krištu, gori na Krasu hočete varovati „narodni“, to je italijanski značaj občine! Imenujte vsaj otroka po pravem njega imenu! Ne varovati hočete italijanski značaj mestne občine tržaške — ker ga niti ni —, ampak ustvariti hočete še-le tak značaj, klarabeč svoj veliki vpliv in iskorisčajoč svoje ugodno političko položenje. Tako nasilno potalijanje imenujejo gospoda tržaška — postavno varstvo italijanskega značaja občine.

To nam je včeraj povedal „L'Indipendente“.

Slično krščedo izjavo ditali smo v „Piccolo della Sera“ od minolega četrtega, kateri osnaščuje posilno ponemčevanje na Štajerskem kot borbo za „narodnost dežele“. Tu imamo sopot isto svetohilinstvo, isto svjajčo! Prinaša govor o „italijanskem značaju“ občine, na Štajerskem pa o „nemški narodnosti dežele“. Jedno in drugo je izmišljeno, slaganlo. In v imenu te laži odrekajo nam tržaškim Slovencem osnovne šole in v istem imenu se borę proti zahtevi Štajerskih Slovencev po vporodnicah na gimnaziji v Celji. Kakor se mi pregeřamo s svojimi prošnjami za slovenske osnovne šole proti „italijanskemu značaju“ občine, tako se Štajerski Slovenci pregrajo „proti narodnosti Štajerske“, ker zahtevajo slovenskih paralelk v Celju.

Italijanska gospoda v Trstu so populoma slični nemški gospodi v Celju: sklicujejo se na narodni princip, ko gre za njih lastne zahteve; kakor bitro bi pa moraljujevljaviti isti narodni princip za sodečane druge narodnosti — to je, kadar mi Slovenci v imenu istega principa zahtevamo svoje narodne pravice —, potem pa: z Bogom to načelo! Ali ni to gnusno farizejstvo! V imenu narodnega principa zahtevajo za-se narodna prava in vse garancije za svobodni razvoj svoje narodnosti, zajedno pa v imenu istega principa odrekajo drugim vsakoreno pravo in sleharno svrlico svobode. V imenu narodnosti so liberalci in v imenu narodnosti so zajedno — tirani.

Tako je v Trstu in tako je v Celju.

Mi pa jim kličemo, da je narodnostno nadežno zares lepo, ako se izvaja za vse jednako!

Mostni svet tržaški.

(XIV. seja dne 7. junija 1894).

Predsednik: župan dr. Pitteri. Vladni zastopnik: namestništveni svetovalec dr. bar. Conrad. Navzočih 39 svetovalcev.

Po odobrenju zapisknika XIII. seje prijavlja župan, da se zahvaljuje društvo „prijateljev dežele“ na podpori, dovoljeni v poslednji seji, potem se pročita prošnja raznih bivših carinskih uradnikov, da bi jim so dovolila še za daljnje tri leta podpora v snešku tretjega dela nekdanje plače. Ker so prosili vsi starci od 68 do 80 let, predlagajo svet. Spadoni, da se prošnja izroči mestni delegaciji v proučevanje in poročilo.

Potem so sklenili broz razprave, da se nakupi potrebno zemljišče v razširjenje ulice del Bosca v nje gornjem koncu, kjer se strinja z ulicama „Madonnina“ in „S. Giacomo in Monte“, za 3000 gld. Nato so vprojeli predlog stavbenega odseka glede dočrkitev moje na zemljišču med ulico „S. Giacomo in Monte“ in ulico „della Gurdia“, za katero dočrkitev so prosili dediči Ritter, in slednji so dovolili za razširjenje šole v ulici Giulia 1082 gld. 58 nc. in za razširjenje šole v ulici Donadoni 9500 gld. (Čudao, da ni denarja za razširjenje slovenskih šol v okolici! Stavec.)

Edina, vsaj nekoliko važna točka, ki je bila na dnevnem redu te seje, namesto predlog zdravstvenega odseka glede zgradbe zavoda za cepljenje kôz, ni prišla v razpravo, ker je izjavil župan, da stvar ni še dozorela.

Obračun mestne knjižnice za leta 1891 do 1893 potrdili so brez razprave.

Za bolniško lopo v ulici Leo zahteva zdravstveni odsek še dodatni kredit 5000 gld. in izredni kredit 3660 gld., da se more ta pomočna bolnišnica popolnoma urediti (!). Svet. dr. Gairinger je ojstro grajal to ponečredo, predrago zgradbo in podpiral ga jo v svojem govoru svet. Burgstaller. Mestni

Oglas se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uročništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne tražijo.

Naročnino, reklamacijo in oglase sprojava upravnitštvo ulica Caserma 13. Odprto reklamacijo so proste poštine.

„V edinstvu je moč!“

fizik dr. Constantini skušal je opraviti mestni stavbniški urad, a pobil ga je temeljito in stvarno dr. Gairinger. Ker pa dragih bolniških lop vendar ne morejo prepustiti svoji usodi, našli so se vendar trije dobrudišni svetovaleci, ki so pripomogli do večine. Predlog je bil vprejet z 21 glasovi proti 18. — Zbor je vprezel še obračun kuratorija za leto 1893. stalno ustanove za ranjence v vojaki. — Ob 8% uru zaključil je župan javno sejo. V sledi tajni seji rešil je mestni svet nekatere osebne prošnje in predloge, ki pa nimajo za nas nobene važnosti.

Političke vesti.

IZ ČEŠKE. Odnošaji med namestništvtvom dežele Češke in Praško občino se pojavljajo bolj in bolj. Dosedaj je prijavljal mestni svet Praški namestništvo svoje seje, ne da bi naznani vsakokratni dnevni red. Sedaj pa pozivlja namestništvo mestni svet, da mora odslj prijaviti tudi dnevni red vsake seje.

PROTI KMETSKIM ZADRUGAM IN RENTNIKOM POSESTVOM. Deželni kulturni svet gornjeavstrijski izrekel se je na svojem občnem zboru proti osnovi kmetijskih zadrug in rentnih posestev.

KRIZA NA OGRSKEM. Boj še ni končan: Wekerle dosedaj še ni dobil naloge sestaviti novo ministerstvo. Jako pomenljivo je, da denačni listi pišejo dokaj bolj skeptično glede na izid krize. Vstražajo sicer še pri tem, da se Wekerle povrne na krmilo, toda — brez pravosodnega ministra Szilagyi-a in načnega ministra Csaky-a. Krons noče niti čuti več o poslednjih dveh možeh, s tem pa je obsodila ves liberalni absolutizem ogrskih, kajti Szilagyi in Csaky sta bila glavna gospoda za cerkveno-političko preosnovo. Sicer pa prorokujejo kako kratko dobo življenja eventualnemu ministerstvu Wekerle št. II.

MADJARSKO MAŠEVANJE. Madjarskim srdečem ni zadoščala grozna obsodba voditeljev naroda romunskega, ampak so si ohladili svojo jeso tudi nad romunsko mladino. Senat vseučilišča Koloskega je sklenil namesto kaznovati 40 romunskih dijakov seveda pod pretvoso, da so se isti udeleževali političkih agitacij. Isti ne dobe v tem lotu ni izstopnega spričevala ni obsolutorij, ne smejo polagati izpitov in kolokvijev. Istim pa, ki dobivajo državne stipendije, se ne likvidujejo pobotnice. — Glejte no, kako rahločutni so ti Madjari, kadar hočejo obsojati tuje grehe! Z ozirom na svoja lastna budodlštva pa imajo tako kosmato vest, da je groza. Mladina ne sme politikovati, tako velje Romunom; mladina politikuj, agituj, prirejaj poučne demonstracije, terorizuj javno menjenje — tako velejavo svoji mladini v Budimpešti. Romunski dijake so obsodili neusmiljeno radi „politikovanja“, za tiste či-

— Morate — za sedaj, reče Ambrož, kralj ukazuje.

— Veleizdajico! zakličejo vsi in se zbero okrog starca. Ali kakor skalci sredi burnega morja vzavna Ambrož glavo in vzdigne v pesti zmečkano pismo proti soncu, ki je svestilo skozi okno, rekoč svečano:

— Oj solnce! katero sijet nad pravičnikom in grešnikom, prečitaj to pismo, poglej v moje srce pa zatemni. Pomirite se decu! Prenehaj sem biti podban, sedaj sem advokat, brat zakonodavca Pavla Gregorijanca. Na mojo dušo, sam kralj bo raztrgal to svoje pismo!

Tretji dan po sv. Jakobu vzame Tah posestvo Sosed in Stobico v svojo posest, od strahu in groza zatrepeta celo kraj na nasičnikov vzklik: Ej sedaj sem vam jaz gospodar!

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

61

Kmetuški upor.

Sgedovska posest žestajajoča voda.

— Spisal Avgust Šenoc. Preložil I. P. Planinski. — Mir, pravim jaz, plemič hrvatski, čigar svobodni glas se ne boji vaše besnosti. Vi ste nalagali kralja, isklilnili pismo, utajili mu svjajčo, a katero je Tah oplenil ubogo udovo, potepali pravico, oblatili staro hrvatsko potestno, vi ste prevarili neuko plemstvo s prokletim podkupljenjem, vi ste zlosti venec pravico onedostili, vi složinci prikrivate svoja sliškovstva, a jaz priprosti plemič prosvetujem proti ti sili in slobi, proti prevari in besnosti. Ne bojte se, ne dotakne se vas sedaj ta sablja, ker sem si jo nabrusil za Turčina, ker sedaj klide domovina; ali gorje vam, ako nabijemo Turka. Strli ate plemenito srce starca Hrvata, raskopalite srečo obitelji, oplenili udovo! Gorje vam! Tako je govoril Vurnovič. Ban pa se je upiral z laktmi ob miso, bolčal v

junaškega plemiča, trepetal na vsem telesu, od srda niti izpogovoriti ni mogel. Tah zardi do vrh glave, beli lasje mu skočijo kakor griva in skočivi srdito na stol, zakriči: „Doli Vurnovič! Mi smo gospodarji! Jaz sem zmagal! Vaši Uršuli podarim beraško palico!“ Bog te bo sodil, krvnik! odgovori naš prijatelj — ali kakor bi trenil, zabliskajo se nanj sablje, toda on se primakne k nam, a naša junaška četa gre, mahaje okrog sebe, in skupčine — in evo nas tu. Oh plemeniti gospod, zakaj vam moram jaz to javljati, zakaj sem moral doživeti ta dan — — —“

Vse žedi. Na klopi sedi Uršula. Glavo je naslonila na zid, prsa se ji dvigajo, usta so ji na pol odprtia, odi se ji vrte od mrzlice. Anka se opira z jedno roko in povečeno glavo ob miso, z drugo se grabi za srce, a Kerečen molči in si grise brke, ostali so kakor okameneli; samo Ambrož je miren. Pristopil k Vurnoviču in mu poda roko rekoč:

— Hvala ti prijatelj!

— Oprosti, omamne Vurnovič jokajte na Ambroževa prsa, tudi meno so prevarili moji bratje. Alapić je na skrivnem podkupil in zavedel neuko ljudstvo; oprosti meni in ljudstvu.

Hipoma se odpro vrata. V sobo stopi novi podbiležnik kraljevine Ivan Petričevič; pokloni se hladno in izroči Ambrožu in Uršuli po jedno pismo:

— Ti pismi pošilja kraljevska svetlost podbanu, in poklonivši se, odide.

Vsi se spogledajo. Ambrož odpre pismo in drbito čita: „Nos Maximilianus — — Cujte! zakrohotja se, kralj kliče mene, Uršula in nje zete pred sodišče zaradi zločina veleizdaje in razdaljenja veličanstva, a vi, gospa Uršula, da morate po njega zapovedi povrniti Tahiju celo posestvo.

— Nikdar! skoči žena na noge.

futske dijake, ki so se predvno približali celo Najvišnjemu prestolu v prilog cerkveno-političkim predlogom — za te dolgonosče niso imeli ni besedice graje. Tako se delita sonce in senca na Madjarskem!

Sv. Stolica in Rusija. Pred par dnevi smo radostnim srečem zabeležili vest, da sta sv. Stolica in mogočna slovenska država zopet stopili v diplomatsko zvezo; ruska vlada je namreč imenovala g. Isvolskega svojim stalnim zastopnikom pri sv. Stolici. Že pod Nikolajem I. sklenil se je bil konkordat in naredbe iz Rima za duhovstvo v Rusiji in Poljski bile so vedno v lepem soglasju s nazioni ruske vlade. To soglasje se je zrušilo povodom poljske ustaje leta 1863, ker je ruska vlada sumila, da je katoliška duhovština v kaki zvezi z ustajo. Papež Pij IX. — tako trde ruski viri — ni hotel slušati pritožeb ruske vlade in posledica temu je bila, da so se pretrgali odnosi med Rusijo in Sv. Stolico. „Nov. Vremja“ piše tem povodom, kako je naslednik Pija IX., Lev XIII. prisilil francosko duhovštino, da naj opusti večletni boj proti vladam. Pozneje je predstavljen glavar katoliške cerkve v istem zmislu posvaril poljske škofe, v veliko nezadovoljnost poljskih rodoljubov. Ta nezadovoljnost da je jako značilna in kaže jasno, da se je približal trenutek za zasnovanje istih odnosov, kateri so obstajali do leta 1863 med Rusijo in sv. Stolico. Visoka politička modrost in posebno ostri vid Leva XIII. so osobna svojstva, katerih morda ne bode imel njegov naslednik. Sedanji papež si je vedel priboriti zaupanje vseh evropskih vlad, kar tudi simpatije vseh pametno in dobro mislečih ljudij, brez razlike verskega ispodavanja. — „Journal de St. Petersburg“ piše: „Vzvišenim nazorom papeža in njega spravljivemu duhu se je zahvaliti, da so se mogli zasnovati dobri odnosi in da je bilo istih željeti. To približanje je smatrati kot janstvo miru in sporazumljivja za bodočnost. Isto bodo dobrodejno vplivalo na katoliško prebivalstvo ruske države, ker pripomore, da se pri duhovščini in verovitih ohranijo ona čutila lojalnosti, kakorino je duševni glavar katoliške Cerkve nedavno priporočal v encikliki do poljskih škofov.“

Iz Belgije. Dne 6. t. m. je poslanska zbornica po večmesečnih razpravah vprejela s 70 glasovi proti 44 predlogu volilnega zakona in s tem je dogdana preosnova ustanove.

Različne vesti.

Nov notar v Tolminu. Novim notarjem za Tolmin je imenovan dr. Ignacij Kotnik. Iste je že dne 5. t. m. položil službeno priznanje za novo svoje mesto. Čestitamo vrilm Tolmincem, da so dobili v g. Kotniku notarja po božji in narodovi volji!

Novi župan Goriški. V četrtek popoldne volil je mestni zbor v Goriči novega župana. Izmed 24 oddanih glasov dobil je 18 glasov znani odvetnik Venuti, ki se je v „patriotičko“ nadahnjenem govoru zahvalil na izkazani mu časti. Ta govor so seveda šivahno odobravali na galeriji obrani Goriški „patrioti“. Mi ne zavidamo Goricu na novem županu.

Poslavljajočega se bivšega župana dra. Maurovicha so vprejeli jako hladno, niti jednega glasu simpatije ni bilo čuti, ko je končal svoj govor „tresodium glasom in solzami v očeh“. Sic transit gloria mundi — tako je plačilo tega sveta.

Koncert v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Rodoljube opozarjamо še enkrat na koncert, ki se prične danes zvečer ob 8½ v gledališču „Fenice“. Naj ne zamudi nikhe prelepje prilike čuti domačega umetnika gosp. Tortnika, kojemu je še lepa prihodnost, kajti umetniki s tolikim in takim glasom, so redki. Domača in inozemska kritika povdruja to pri vsaki priliki. Da naše domačo modi zastavijo vse, da vse koncert popolnoma, se umeje. Gosp. Borovščak v ima daljšo karakteristično ulogo, v kojej pokaže zopet brezdvjno svojo izredno zmožnost. Družba sv. Cirila in Metoda je za nas najvažnejše družtvu, zato smo prepričani, da ne izostane nikdo, komur je narodni napredok na arci. Dakle do svidenja!

Učiteljsko društvo za goriški okraj* imelo bude dne 14. junija t. l. ob 9. uri predpolno v Goriči na slov. odd. dež. kmet. Šole zborovanje z naslednjim vsporedom: 1. O učiteljskem domu, ali konvikti. 2. Do-

pis „Zaveza“ glede lotošnjega zborovanja. 3. Posamezni predlogi in nasveti. 4. Pevska vaja. K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

„Postojinskega Sokola“ ustanovna slavnost se bodo vršila dne 5. avgusta. Ta slavnost se bodo vršila v velikem stilu, iz Celja pride poseben vlak.

Križani proti vladam. „L' Indipendente“ javlja, da namerujejo edetje dotičnih otrok, ki se morajo umakniti iz Legine šole, učiti tekrz proti naredbi namestništva. Torej tako daleč smo že, da se hočejo ti zasplojeni upirati — pravici — in to v prilog svojim nasprotnikom. In dlevec naj bi se ne sjokal nad takim ljudstvom!

Novice iz Hrvatske. Nadbiskup Posilović dospē v Zagreb dne 23. junija. Naslednjega dne se bodo vršila slovesno umeščenje in po umeščenju bodo sijajen obed v nadškofski palači. — Preradovićev spomenik se odkrije dne 8. septembra. — Temeljni kamen Starčevičevemu domu se položi menda dne 26. junija.

Popravek. Iz Ljubljano se nam piše: V Vašem poročilu o isletu „Sokola“ v Novem mestu se je urinila nepristojna pomota. Čitati je namreč: „Na šelu (prevoda) je korakal „Dolenjski Sokol“ (okolo 80 članov), zaključil je sprovod „Ljubljanski Sokol“ (usad 20 članov (v društveni o pravi). Številko pa so ravno naročili. „Ljubljanskega Sokola“ je bilo nad 80 v društveni opravi, Dolenjskega pa 20. Blagovolite to popraviti, da ne bi se mislilo, da nas je bilo samo 20.

Za nevrečnega Simona Čopića so nadalje darovali: gosp. Jak. Perhovec 1 gld., stražnik Hribar in Ivan Macarol 40 nvđ.; gosp. Fran Kravos je nabral 3 gld. 90 nvđ., katero sveto so darovali: Miha Poljšak 20 nvđ., Bresimona 20 nvđ., Fran Cink 20 nvđ., Žnidaršič 10 nvđ., Anton Dekleva 20 nvđ., Ivan Benčina 10 nvđ., Barkovljan 50 nvđ., Volčič 20 nvđ., I. Dekleva 20 nvđ., Iv. Jajdič 20 nvđ., Kravos 20 nvđ., Kovačič 20 nvđ., Fr. Boje 20 nvđ., Otočičko Antonio 20 nvđ., Nikolajevič 30 nvđ.; Josip Fabjan 20 nvđ., Josip Kolb 20 nvđ., Ivan Gulin 10 nvđ., Luka Indihar 10 nvđ., Andrej Ličen 10 nvđ. G. Neža Štolfa iz Sežane je nabrala med tamožnjimi rodoljubi 4 gld. 20 nvđ.

Prijateljski sestanek. Po koncertu danes zvečer zborovo se vodi družba na vrtu hotela „Europa“, kamor se vabijo rodoljubi iz mesta in dočele.

Strašanski vihar na Dunaju. K brsojavemu poročilu, katero smo objavili v včerajnem izdanju 68. štev. z dne 7. t. m. dodamo še te-te podrobnosti: Vse mesto bilo je včeraj še pod vtimom groznega viharja projénjega dne. Toda je ležala v nekaterih krajin mesta nad ½ metra na debelo, promet bil je zatorej na dotičnih krajin popolnoma ustavljen. Na carinski palači razbila je toča 4600 šip. Poleg že omenjenih 2 oseb, kateri je ubila toča v Praterju, ubilo je debelo zrno nekega izvoščka; ranjenih je pa — kolikor je znano do sedaj — nad 200 oseb. Med ranjenimi je tudi neki župnik, katerega je udarilo debelo zrno, priletevši skoši razbito okno, baško je župnik daroval sv. mašo. Mnogo oseb je ranjenih ne le valed toče, ampak tudi valed razdrobljenega stekla, ved pa jih je povoženih, ker jim silni veter ni dal, da se umaknejo vozovom. Na Semmeringu je bilo ranjenih 10 vojakov, izmed teh 2 jako težko. — Ker se računa, da je samo v mestu Dunajskem razbitih okolo 1.000.000 šip (!) in ker je vihar razrazil v bližnji okolici z isto silo, kakor po mestu, preide menda par tednov, dokler se popravi vsa škoda. Mnogoštevilno osobje vseh Dunajskih steklarne ne zadošča, da bi stavilo nove šipe, vrhu tega pa so tovarne stekla podražile cene šipam! Mestni zastop nameruje dovoliti podporo oškodovanim siromakom, kajti raznimi rodiljnim je uničila ali pokvarila voda vse po hište. — Mnogo oseb se je komaj rešilo z velikim naporom, da niso utonile sredi mesta v grozni plohi! — Telefonička in brzjavna sreza med Trstom in Dunajem je bila deloma še včeraj pretrgana.

Nesreča v novem pristanišču. V četrtek popoldne vozil je 58letni voznik Martin Rebec, stanujec v ulici Solitarjeva 18 z deskami obložen voz v novo pristanišče. Po nesreči pritenil ga je voz ob neko ograjo, predno se je mogel umakniti nesrečen in ga pritisnil s tako silo, da so mu popokala rebra. Prisotni delavci so takoj ustavili konja in izvlekli nesrečeno ter ga prenosili v bližnjo sobo pilotov, kamor je prihitel zdravnik iz zdravniške postaje, kateri je takoj ukazal, da se odpravi ponosrečenega voznika v bolnišnico. Kljub požrtvovani zdravniški pomoč umrl je nesrečen po kratkem trpljenju.

Zdravniška postaja. Tekom mesece maja so zdravniki z zdravniške postaje posredovali v 750 slučajih. V 545 slučajih so podelili svojo pomoč na postaji sami, v 205 slučajih pa izven postaje. 86 slučajev je bilo nenadne bolezni, 359 telesnega poškodovanja, 18 poskušenih samomorov; v 6 slučajih so le konstatovali nastopivo smrt; 280 slučajev je bilo splošnih in navadnih bolezni. Največ slučajev je bilo dne 4. maja (35), najmanj 12. maja (14).

Kamenje je najpriljubljenojša igrača naši slavnici pouliški „mularji“. Ni ga skoro dneva, da ne bi pouliški otročki koga ranili s kamenjem. Tako je minalo sredo v ulici Alijghieri 12letni Albert Gerin ranil 11letnega Ahilija Mirza na glavi. Neki 14letni dečak je ranil v ulici Salita al Promontorio 7 letnega Karola Roveredo (sinca listonosca Rovereda) na glavi, da je bil ves krvav. Ranjenega dečka so sproveli najprivo v lekarno Possetto in potem na zdravniško postajo. Potrebno bi bilo pač, da bi organi javne varnosti nekoliko ostreje gledati na to grdo razvadno luhanja s kamenjem.

Menzgoda. 14letni Talindo Calligaris, stanujec v ulici Giulia hšt. 41, našel je v četrtek zvečer na poti proti gosdišču Farnetto raketo, katera je padla brkone na steso, ker se ni bila uncila ko so palili isti včeraj umetljive ognje pred restavracijo v gosdišču. Fantič zapalil je najdeno raketu s želenico, in, kar se ni posredilo prizigalo umetljivih ognjev — ponesrečilo se je dečku. Raketa se je razpršila in osmodila roko neprevidenu otroku. Ker so 4 prsti jih bilo osumjeni, odpravili so otroka v bolnišnico.

Sodnisko. 24letni Emil Čermelj iz Trsta in 45letni težak Fran Kovadič iz Mokronega dobila sta v četrtek vsak po 4 meseca težke jede zaradi tatvine. Ukradla sta bila namreč dne 12. marca t. l. v novem pristanišču 2 hleba sira, lastništvo trgovca Josipa Tamburlinija. — 34letna služabnica Marija Zupanc iz Vipave je bila obojena v četrtek zaradi tatvine na 8 mesecov težke jede. Nezvesta služabnica je ukradla marco meseca t. l. svoji gospodinji perila, vrednega nad 34 gld.

Policijsko. Po noči na včeraj zasedli so stražniki na javnem vrtu v ulici Giulia 18 letno vlačugo Antonijo Poropat iz Vižinade v Istri ter jo odvedli v zapor, da ne bi se prehliadila na prostem. — 30letni dinnaric Marija Rogel iz Trebnega, stanujec v nekem prenočišču v ulici Belvedere, ukradla je po noči na včeraj neznana tatica, ki je prenočila živo v isti sobi, znesek 7 gld., koje je imela Rogel shranjene v svoji obleki.

Koledar. Danes (9.): Primož in Felician, mud. — Jutri (10.): 4. pobirk, nedelja, Marjeta, kr. — V pondeljek (11.): Barnaba, apost.; Marcijan, m. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 4. uri 18 min., zatoni ob 7. uri 41 min. Toplotna včeraj: ob 7. uri sijutraj 16 stop., ob 9 pop. 19 stop.

Najnovejše vesti.

Dunaj 8. Današnji listi opominjajo ogrske liberalce, da naj se udajo želji cesarjevi, privolivši sestavo novega Wekerlevega ministarstva, toda brez Szilagya. Opomin naglaša, da ni treba zavlečevati roščitve krize zaradi zgolj osebnih vprašanj.

Gmunden 8. Nadvojvoda Albrech dospel je semkaj.

Budimpešta 8. Splošno se čudi, da kralj včeraj ni vprejel nobene osebe političke važnosti. Splošno menjenje simpatizira za Wekerle, ker je imel pogum, da je razložil kralju položaj, valed katerega ne more iztrkovati Szilagya.

Budimpešta 8. (Poročilo o stanju setve dne 1. junija.) Nasade so mnogo trpele valed viharjev, plome, toče, megle, slane in še drugih okolnostih. Kljub temu nadejati se je še povoljne letine, ker je splošno stanje nasad povprečno vendar srednje.

Belligrad 8. Ker proiskava v takovzani zaroti proti dinastiji Obrenovićev ni dognala ničesar stvarnega, odredilo je baje višje sodišče, da se ustavi daljnje preiskovanje.

Sredec 8. „Sloboda“ oporeka, da namerjuje Stambulov izseliti se v inozemstvo. Na-

sprotno trdi, da so razni prijatelji, kateri so se včeraj posvetovali s Stambulovem, istemu naravnost posvetovali, da naj stopi na čelo oposicije. Ta predlog da so vprejeli zborovalci soglasno. Nova Stambulova stranka krati se baje z imenom „narodna, neodvisna stranka“. Splošno se misli, da hoče Stambulov odkrito nasprotovati Koburštanu in podpirati Rusiji prijazno politiko. (???)

Rim 8. Crispin in žnji ostali ministri šli so včeraj na kvirinal h kralju, kakor je že v navadu da pridejo vsaki četrtek ministri h kralju. — Oficijelni krogri ne znajo nicesar o tem, da bi bila kriza že rešena.

Škarski 8. Kralj se je vrnil včeraj opoludne. Vprejeli so ga ministri, generali in neštreljivo ljudstvo. — Dijaki so navdušeno posdravljali kralja na postaji v Pitesti.

Berolin 8. Vsled naloge vojnega ministarstva odpotuje general Gemmingen v kratek na Dunaj, da obiše razstavo.

Trgowinski brzojawi.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.78—6.75, za jesen 5.99—7.01. Koruza za julij-avgust 4.76 do 4.78 Oros za jesen 5.67—5.69. Rž 5.98—5.40.

Pšenica nova od 77 kil. f. 6.85—6.90, od 78 kil. f. 6.70—6.75, od 79 kil. f. 7.10—7.20, od 80 kil. f. 7.20—7.25, od 81 kil. for. — — — .

Ječmen 6.50—6.55; proso 8.80—9.25.

Ponudne pšenice slave, milni rezervirani, trdno. Prodalo so je 14.000 met. stot., za nekajlo ne. osebo. Otrobi brez prometa. Vreme dočuvno.

Praga. Brzojavi iz Pragi so danes izstali.

Havr. Kava Santos good average za junij 9.50, za oktober 8.75.

Hamburg. Santos good average za junij 7.75, september 7.45, decembra 6.95, mirno.

Dunajska borsa 8. junija 1894.		
	danes	včeraj
Drahvi doig v papirju	98.85	98.35
v srobru	98.30	98.15
Avstrijska renta v slatu	120.70	120.75
v kronah	97.15	97.95
Kreditna akcija	850.75	851.80
London 10 Let.	125.05	125.05
Napoleoni	9.95	9.95
100 mark	61.27/	61.27/
100 italij. lire	44.75	44.75